

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskoga
sustava, obitelji i socijalne politike

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

unicef
za svako dijete

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski
fakultet

Centar za pružanje usluga u zajednici Zagorje

Centar za nestalu
i zlostavljanu djecu

Razvoj usluga za djecu i mlade s problemima u ponašanju i njihove obitelji

23. i 24. ožujka 2023.

SKRB
2023

Međunarodna znanstveno- stručna konferencija

„SKRB2023“

Razvoj usluga za djecu i mlade s
problemima u ponašanju i njihove obitelji“

23. i 24. ožujka 2023.

S ustav
K oji
R azumije i
B rine

Međunarodna znanstveno-stručna konferencija „SKRB2023“

- Razvoj usluga za djecu i mlađe s problemima u
ponašanju i njihove obitelji

Ivana Borić
voditeljica programa
ISKORAK

Stanje i potrebe odgojnih ustanova u RH

Ivana Borić, ERF

ISKORAK

Program za unapređenje procjene i intervencija za djecu i mlade s problemima u ponašanju

2021.-2023.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskoga
sustava, obitelji i socijalne politike

za svako dijete

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski
fakultet

Ključne aktivnosti

- › Analiza stanja i potreba ustanova za djecu i mlade s problemima u ponašanju
- › Osnivanje Savjetodavnog odbora za skrb i tretman djece i mladih s problemima u ponašanju
- › Edukacija stručnjaka u području procjene problema u ponašanju
- › Razvoj novog instrumenta za procjenu problema u ponašanju
- › Edukacija za sveobuhvatnu skrb djelatnika odgojnih ustanova - stručnog i administrativno-tehničkog osoblja, (s naglaskom na edukaciju djelatnika ustanova od čijeg je formalnog obrazovanja proteklo višegodišnje razdoblje, ili onih koji u svojem formalnom obrazovanju nisu stekli stručna znanja o radu s djecom i mladima s problemima u ponašanju)
- › **Organiziranje međunarodnog stručno-znanstvenog skupa**
- › Razvoj i testiranje dvije specijalizirane intervencije uz testnu primjenu i edukaciju stručnjaka
- › Unapređenje obrazovanja budućih stručnjaka na preddiplomskoj i diplomskoj razini, za sveobuhvatnu skrb za djecu i mlade s problemima u ponašanju.

Sadržaj

- › Predstavljanje nalaza analize stanja i potreba odgojnih ustanova iz perspektive korisnika, djelatnika i vanjskih suradnika
- › Predstavljanje Smjernica za sveobuhvatnu skrb o djeci i mladima s problemima u ponašanju u odgojnim ustanovama

Analiza stanja i potreba odgojnih ustanova iz perspektive korisnika, djelatnika i vanjskih suradnika

Analiza stanja i potreba u odgojnim ustanovama

- › Upitnici za analizu stanja i potreba (ustanove su samostalno ispunjavale PRIJE terenskih posjeta – 17 ustanova)
- › Terenske posjete (ožujak-rujan 2021.) - posjećeno 10 ustanova (planirano 9)
- › **Analiza je obuhvaćala:**
 - › procjenu tehničkih i prostornih uvjeta;
 - › procjenu stručnog rada - od prijema, skrbi, programa rada s korisnicima i njihovim obiteljima - do pripreme otpusta iz ustanove;
 - › uvid u ključne dokumente ustanove;
 - › razgovore s Upravom ustanove i stručnim timom, s djecom i mladima – korisnicima ustanova, sa stručnjacima koji direktno rade s korisnicima, s roditeljima, s ostalim djelatnicima (administrativnim i tehničkim osobljem), s vanjskim suradnicima.

Uključene ustanove

› UPITNIK + TERENSKA POSJETA

- › Centar za pružanje usluga u zajednici Split
- › Dom za odgoj djece i mlađeži Osijek
- › Dom za odgoj djece i mlađeži Karlovac
- › Centar za odgoj i obrazovanje Lug Samoborski
- › Odgojni dom Ivanec
- › Odgojni dom Mali Lošinj
- › Odgojni dom Bedekovčina (CPUZ Zagorje)
- › Dom za djecu Zagreb, podružnica A.G.Matoš
- › Centar za pružanje usluga u zajednici Dugave Zagreb
- › Odgojni zavod Požega

› UPITNIK

- › Dom za odgoj djece i mlađeži Rijeka
- › Dom za odgoj djece i mlađeži Zadar (CPUZ Zadar)
- › Dom za odgoj djece i mlađeži Pula
- › Centar za pružanje usluga u zajednici Kuća sretnih ciglica, Slavonski Brod
- › Centar za odgoj i obrazovanje Tuškanac, Podružnica Prekrižje
- › Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda
- › Odgojni zavod Turopolje

Područja analize

- › Opći podaci o ustanovi
- › Standardi kvalitete i teorijska podloga
- › Tehnički uvjeti i opremljenost
- › Tijek skrbi i organizacija rada
- › Usluge/ programi/ aktivnosti
- › Adekvatnost i učinkovitost intervencija
- › Djelatnici
- › Dodatne edukacije, supervizija i podrška djelatnicima
- › Suradnja s lokalnim dionicima
- › Programi i projekti
- › Podrška sustava
- › Korisnici
- › Socijalna klima
- › Sigurnost u ustanovi
- › SWOT

Standardi kvalitete i teorijska podloga

- › **Nema jasnih pokazatelja djelovanja usklađenog sa standardima kvalitete-** više paušalno i bez konkretnih informacija i dokaza o istom
- › Rad Povjerenstava za upravljanje kvalitetom nije vidljiv
- › Nema samovrednovanja i unutarnje prosudbe kvalitete
- › Vizije i misije ustanova uglavnom nisu adekvatno postavljene; **nedostaje jasnoća i jasan cilj**
- › Godišnji planovi i programi rada uglavnom nisu dovoljno operativni – nedostaje konkretizacije, izdvajanja prioriteta, strateškog planiranja na svim razinama (upravljanje, korisnici, djelatnici...)
- › Većina ustanova **ne posvećuje dužnu pažnju stručnom (teorijsko-konceptualnom) utemeljenju svog rada** što može negativno utjecati i na kvalitetu skrbi i tretmanskih ishoda za korisnike
- › U dalnjem planiranju rada odgojnih ustanova, ali i procjeni (i samoprocjeni) njihovog rada, **više bi se pažnje trebalo usmjeriti na postojeće standarde kvalitete**
- › **Važnost strateškog planiranja.**

Tehnički uvjeti i opremljenost

- › Dotrajali, neadekvatni prostori
- › Teškoće u održavanju prostora (nedostatak djelatnika)
- › Vidljiva ulaganja u uređenje prostora u nekim ustanovama (bitno utječu na tretmansku klimu)
- › Pitanje adekvatnosti prostora u smislu suvremenih načela izvanobiteljske skrbi o djeci i mladima te stvaranja tretmanskog okruženja (normalizacija, sigurnost, stabilnost)
- › **Prostorni i materijalni kapaciteti kojima raspolažu odgojne ustanove nisu zanemarivi** te se u tom smislu treba usmjeriti na bolje umrežavanje ustanova, djelatnika i usluga

Tijek skrbi i organizacija rada

- › **Raznolikosti unutar istog sustava**-više modela organizacije radnog vremena i rada djelatnika
- › Pitanje **svrhovitosti** nekih oblika organizacije rada (*npr. boravak odgajatelja u grupi kad su korisnici u školi, izvan ustanove itd.*)
- › TIJEK SKRBI- slijedi zakonske okvire i uobičajenu praksu, od prijema do otpusta
- › Neke ustanove ulažu više truda u proceduru prijema korisnika, praćenje rada s korisnicima i osiguravanje naknadne skrbi
- › Pitanje **kriterija i kapaciteta za smještaj djece i mladih**
- › **ALARMANTNO- nedostatak sustavne skrbi o djeci i mladima nakon izlaska iz odgojne ustanove**

Tijek skrbi i organizacija rada - Individualni planovi

- › **Šturi i relativno neinformativni individualni planovi**
- › Nedostaje specifičnih informacija, planova rada te praćenja promjena individualnih korisnika
- › U nekim ustanovama dosjei korisnika su nepotpuni i neinformativni te je teško pratiti stručne intervencije i usporediti ih s potrebama korisnika
- › U dalnjem radu -individualizacija u smislu nadilaženja formalnih i unificiranih opisa te „popisa“ ciljeva i intervencija, u smjeru definiranja specifičnih potreba i specifičnih ciljeva i intervencija za svakog korisnika
- › U tom smislu svakako je potrebno smislenije **uključivanje korisnika** u procjenu, planiranje i evaluaciju ciljeva i intervencija

Nema standardiziranog, suvremenog načina praćenja korisnika

- › Dosjei i dokumentacija se u velikoj mjeri i dalje bilježe ručno, uz prikupljanje tiskanih dokumenata u fizičkim dosjeima
- › Nesustavna dokumentacija koja najmanje govori o stručnim postupcima
- › **Potreba razvijanja digitalnih baza podataka** o korisnicima, uz razmatranje opcije u kojem dijelu procjene potreba, praćenja napretka i postavljanja novih ciljeva se mogu uključiti (i na koji način) i sami korisnici
- › Pritom bi bilo dobro **iskoristiti suvremene tehnologije i izraditi aplikacije** za stručnjake i korisnike

Usluge, programi i aktivnosti

- › U većini odgojnih ustanova **baza odgojnog rada odnosi se na pružanje smještaja i skrbi uz fokus na obrazovne ishode i aktivnosti slobodnog vremena**
- › Relativno je zanemaren tretmanski rad, podjednako na individualnoj i grupnoj osnovi
- › **Zanemarena područja rada na traumatskim iskustvima, specifičnim rizičnim područjima** (postojeći programa rada nisu usklađeni s procjenom rizičnosti djece i mladih)
- › U nekim odgojnim ustanovama primjećuju se različite inovacije u smislu traženja i kreiranja novih tretmanskih programa
- › **Potreba kreiranja jasnog (teorijski i konceptualno osmišljenog) tretmanskog rada i okruženja**
- › Programi rada trebali bi biti jasno povezani s procjenom potreba djece i mladih te redovito praćeni i evaluirani

Specijalizacija odgojnih ustanova u smislu specijalizacije tretmanskih programa?

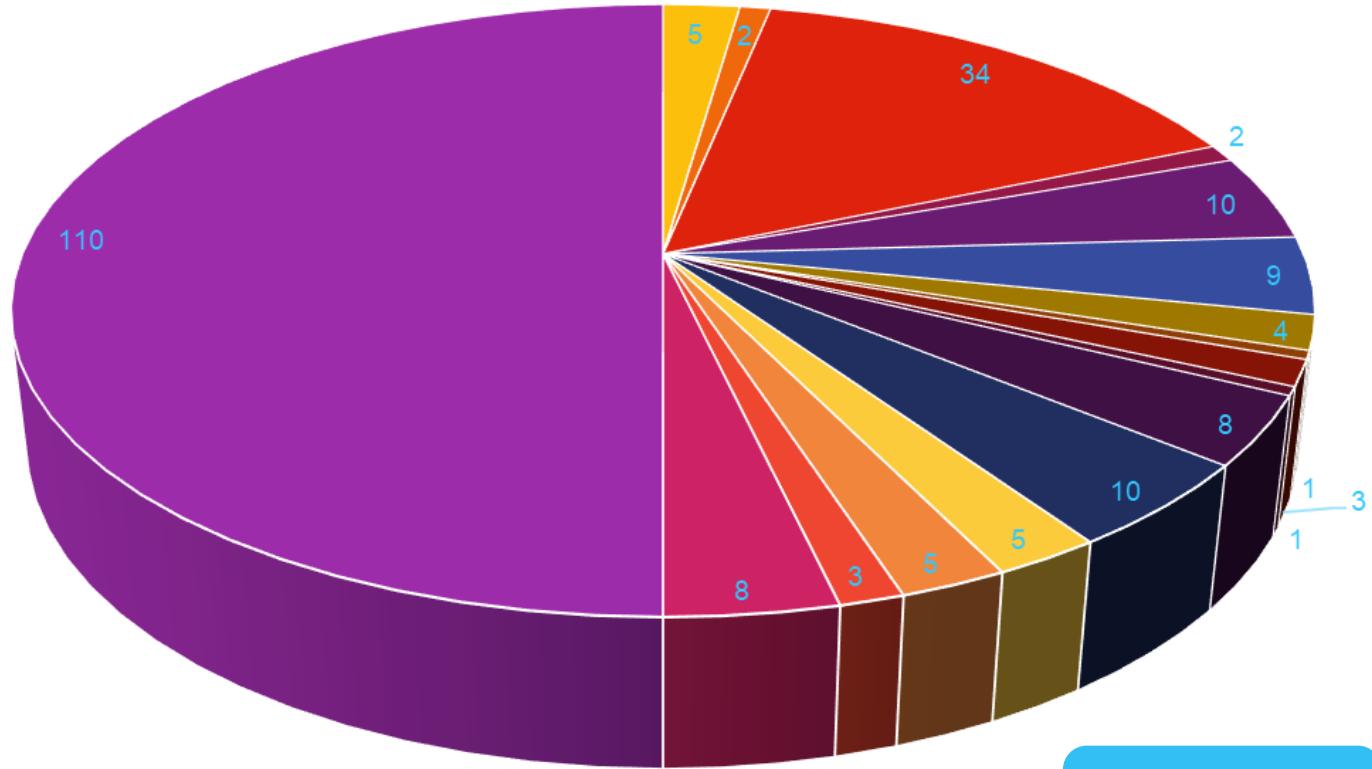
- › Na razini sustava skrbi o djeci i mladima s problemima u ponašanju, specifično odgojnih ustanova, može se primijetiti **određena uniformnost programa skrbi, sve ustanove nude više ili manje sličan tip skrbi i programa.**
- › Stoga bi u dalnjim planovima transformacije i deinstitucionalizacije trebalo razmisliti o specijalizaciji odgojnih ustanova u smislu specijalizacije tretmanskih programa.
- › U tom smislu od posebne je važnosti - i apsolutno neizostavno - **hitno razviti nove tretmanske modele rada s djecom i mladima s teškoćama mentalnog zdravlja** koji u ovom času ni u jednoj od odgojnih ustanova ne primaju adekvatnu skrb.

Adekvatnost i učinkovitost intervencija

- › Programi rada nisu jasno povezani s procjenom potreba djece i mladih te nisu redovito praćeni i evaluirani
- › Malo pokazatelja praćenja adekvatnosti i učinkovitosti intervencija
- › Uglavnom se procjenjuje da intervencije koje su osigurane u ustanovi u relativno velikoj mjeri adekvatne i učinkovite zbog stručnosti djelatnika
- › Neuspjeh se više pripisuje obilježjima korisnika- njihovoj „neadekvatnosti za ustanovu“

Djelatnici

- › U sustavu odgojnih ustanova zaposleni su isključivo visokoobrazovani djelatnici različitih struka (koji su vrlo često i dodatno educirani)
- › 110 socijalnih pedagoga, 97 socijalnih radnika, 52 psihologa, 34 edukacijskih rehabilitatora, 27 pedagoga, 23 prof.kineziologa, preko 100 nastavničkih zanimanja
- › Važno optimalnije iskoristiti njihove specifične ekspertize u smjeru jačanja tretmanskog rada s djecom i mladima.

Dodatne edukacije, supervizija i podrška djelatnicima

- › U nekim ustanovama STRUČNI djelatnici su uključeni u razne edukacije, no u drugima gotovo da se nisu educirali dodatno u zadnje 3 godine
- › **Znanja s edukacija se relativno skromno primjenjuju u stručnom radu**
- › Dio djelatnika upozorava na slabiju kvalitetu edukacija koje se nude
- › **NEDOSTATAK edukacija za administrativno i tehničko osoblje**
- › **Supervizija uglavnom nije dostupna djelatnicima, ALI primjećuje se i relativno nizak interes za superviziju**
- › **Profesionalni stres i sagorijevanje zaposlenika**

Suradnja s lokalnim dionicima

- › **Dio odgojnih ustanova dobro je povezan i koristi kapacitete i usluge organizacija iz lokalne zajednice, kao što su javne ustanove (škole, centri za socijalnu skrb, tijela lokalne samouprave), sportska društva i organizacije civilnog sektora (udruge).**
- › **Izbjegavati (pre)veliko oslanjanje na vanjske dionike** u provođenju tretmanskih programa za korisnike, već pronaći balansiran pristup u kojem su aktivnosti koje nude vanjski izvoditelji dodatak tretmanskom radu ustanove.
- › Također, u smjeru osnaživanja korisnika, bilo bi važno razmotriti i **mogućnost uključivanja korisnika u aktivnosti vanjskih organizacija** kroz npr. mogućnost inkluzivnog volontiranja i sl. Time bi se postigla i **dvostruka de-stigmatizacija: i destigmatizacija ustanove i korisnika.**

Programi i projekti

- › Odgojne ustanove nalaze se u **različitim fazama transformacije i deinstitucionalizacije svojih usluga**
- › Neke ustanove i dalje su na početku procesa, bez jasnih pokazatelja i elemenata koji upućuju na transformaciju, dio ustanova uspješno je proveo formalni proces transformacije (očitovan kroz promjenu naziva ustanove- u centar za pružanje usluga u zajednici, no bez jasne promjene programa i usluga), dok je manji dio ustanova uspio provesti istinsku transformaciju i deinstitucionalizaciju što je vidljivo kroz napuštanje starih i neučinkovitih oblika rada s djecom i mladima te uvođenje novih programa temeljenih na analizi potreba lokalne zajednice i socijalnom planiranju
- › **VAŽNO-** imati na umu rizike koje donose projekti u smislu financijskog upravljanja, održivosti...

Temelji uspješnih procesa transformacije ustanova

- › Procjena potreba u lokalnoj zajednici, kontinuirana i uska suradnji s relevantnim dionicima u lokalnim zajednicama te dugoročno socijalno planiranje.
- › **Uspješne transformacije ustanova započinju (ali i rezultiraju) dubinskim promjenama samih djelatnika i načina vođenja ustanova.**
- › U onim ustanovama gdje se posebna pažnja posvetila edukaciji, superviziji i promišljenom vođenju ljudi (djelatnika) primjećuje se i optimalnija socijalna klima te povoljnija „tretmanska klima“, odnosno značajno veća usmjerenost djelatnika na korisnike i stručni rad, a manja na vlastite probleme i teškoće.

Podrška sustava

- › Niska percipirana "stvarna" podrška sustava
- › Razumijevanje djelatnika za nadređene
- › Niska procjena "brige sustava" za skrb za djecu i mlade s problemima u ponašanju (relativno niska percipirana podrška od drugih dionika u sustavu)
- › Potrebno je jasnije, konkretnije i posvećenije vođenje i usmjeravanje ustanova u procesima transformacije od strane nadležnih ministarstava.
- › U tom smislu važno je zajednički kreirati viziju i strateški plan razvoja sustava skrbi i tretmana djece i mladih s problemima u ponašanju temeljenu na sveobuhvatnoj procjeni potreba djece i mladih, kapaciteta odgojnih ustanova, kao i raspoloživih financijskih sredstava.
- › Potrebna edukacija ravnatelja za upravljanje i vođenje ustanova i ljudi

Podrška sustava

- › Odgojnim ustanovama treba isto što i djeci i mladima- korisnicima:
 - › PODRŠKA
 - › DOSTUPNOST
 - › RAZUMIJEVANJE
 - › KONKRETNA POMOĆ
 - › PRAVOVREMENOST
 - › LJUDSKOST
- › SUSTAV BEZ SAMOPOZUDANJA (?)

Korisnici

- › Prisutnost eksternaliziranih i internaliziranih problema
- › Najveća rizičnost korisnika usluga smještaja
- › Veliki broj djece i mladih s teškoćama mentalnog zdravlja
- › Nedostatak adekvatne psihijatrijske skrbi, ali i adekvatnog tretmanskog okruženja
- › U nekim ustanovama relativno puno problema s ovisnostima
- › Letargičnost i nezainteresiranost korisnika
- › Manjak tretmanske ponude, manjak ponude svrhovitih aktivnosti (inovativnih)- dosada
- › **Mit o “čistom PUP-u”?**

Poruke djece i mladih

- › O (ne)mogućnosti promjene sustava:
 - › Nemojte se ljutiti, ali to je samo jedan papir.
- › O ključnim čimbenicima rada:
 - › Dom drže ljudi.
- › O tome kako je to biti u ustanovi:
 - › Tuga jedna, moja gospođo.

Socijalna klima i sigurnost u ustanovi

- › **Uglavnom dobra socijalna klima u ustanovama**, iako ima ustanova gdje je odnos među djelatnicima manje povoljan
- › Administrativno i tehničko osoblje se relativno u velikoj mjeri osjeća izostavljeno i nedostaje im veće uključenosti (i informacija) u stručni rad ustanove
- › Relativno veliki broj djelatnika osjeća se ugroženim od strane korisnika i procjenjuje se da je sigurnost djelatnika ugrožena najčešće zbog velike rizičnosti korisnika
- › Sigurnost korisnika se procjenjuje dobrom (visoke procjene) od strane djelatnika, u manjoj mjeri od samih korisnika

Smjernice za sveobuhvatnu skrb o djeci i mladima s problemima u ponašanju u odgojnim ustanovama

Okvir Smjernica

- › Prikaz smjernica slijedi logiku analize stanja i potreba i organiziran je prema sljedećim područjima:
 - › Strateško planiranje i upravljanje, standardi kvalitete i teorijska podloga rada
 - › Okruženje
 - › Stručni rad
 - › Djelatnici
 - › Participacija korisnika
- › *Povelja o pravima djece i mladih u izvanobiteljskom smještaju, FICE, 1993; Preporuka Vijeća Europe o pravima djece koja žive u ustanovama socijalne skrbi, 2005; Smjernice za alternativnu skrb, UNICEF, 2010; Standardi skrbi izvan vlastite obitelji za djecu u Europi, Quality4Children, 2010 i dr.*

Okvir Smjernica

- › Na razini sustava (socijalne skrbi, pravosuđa i šire sustava skrbi o djeci i mladima)
- › Sveukupno 55 točaka (konkretnih prijedloga)
- › Na razini odgojnih ustanova
- › Sveukupno 60 točaka (konkretnih prijedloga)

Strateško planiranje i upravljanje, standardi kvalitete i teorijska podloga rada

- › Na razini sustava skrbi o djeci i mladima s problemima u ponašanju potrebno je osigurati
 - › **strateški promišljen**, usklađen s potrebama korisnika i dostupnim materijalnim i ljudskim resursima,
 - dinamičan i fleksibilan sustav adekvatnih, pravovremenih i učinkovitih intervencija.**
- › Na razini odgojnih ustanova potrebno je osigurati
 - › **multidimenzionalno okruženje skrbi temeljeno prije svega na jasnim standardima upravljanja ustanovom i svim procesima rada u ustanovi;**
 - › u odnosu na stručni rad potrebno je **jasno teorijsko i programsko usmjerenje** vidljivo kroz pojedine programe rada i tretmanske aktivnosti koje pojedina ustanova nudi.

Okruženje

› Na razini sustava skrbi o djeci i mladima s problemima u ponašanju potrebno je:

- › osigurati **sustavna ulaganja u unapređivanje** tehničkih uvjeta i opremanja odgojnih ustanova, uzimajući u obzir i gradnju (kupnju) novih jedinica za smještaj obiteljskog tipa, kao i prenamjenu postojećih prostornih resursa odgojnih ustanova koji su nezanemarivi;
- › **ulaganjem u adekvatno uređenje i opremanje** odgojnih ustanova potencijalno se smanjuje njihova stigmatizacija i stigmatizacija samih korisnika u lokalnim zajednicama;
- › kada je riječ o socijalnom okruženju na razini sustava skrbi o djeci i mladima s problemima u ponašanju važno je zastupati i u praksi podržati **stvaranje sigurnog i stabilnog** okruženja za korisnike i djelatnike.

› Na razini odgojnih ustanova:

- › **prostor** mora biti preuvjet optimalnog tretmanskog okruženja te se uređenju prostora mora posvetiti dužna pažnja, razmatrajući objektivne i subjektivne aspekte uređenja i doživljaje korisnika i djelatnika;
- › u odnosu na objektivne elemente važno je da je prostor uredan, suh, adekvatno grijan, prozračan, svijetao i ugodnog mirisa.
- › **subjektivni elementi** odnose se na doživljaj sigurnosti, topline i pripadanja okruženju, kako kod korisnika, tako i kod djelatnika.
- › važno je i putem uređenje **prostora jačati osjećaj privrženosti odgojnoj ustanovi** što pozitivno utječe na ustrajnost u tretmanu te na **pozitivne ishode tretmana**.

Stručni rad - na razini sustava (1)

- › Sustav skrbi o djeci i mladima s problemima u ponašanju treba biti **jasno vođen načelima deinstitucionalizacije i razvoja širokog spektra usluga** za djecu, mlade i njihove obitelji, vodeći računa o regionalnoj i lokalnoj dostupnosti tih usluga.
- › Važno je voditi računa o tome da je potrebno raditi na deinstitucionalizaciji i prevenciji institucionalizacije iz pozicije cijelog sustava intervencija, a ne isključivo iz pozicije pojedinih ustanova i njihovih transformacija.
- › **Proces deinstitucionalizacije nikako ne smije dovesti do smanjivanja intervencijskih opcija za djecu i mlade s problemima u ponašanju** (kao što je primjerice smanjivanje smještajnih kapaciteta koje se dogodilo prilikom transformacija nekih ustanova), već treba rezultirati **kvantitativnim (brojem i geografskom dostupnošću) i kvalitativnim** (u smislu novih usluga i intervencija, novih pružatelja usluga i dr.) unapređivanjem intervencijskog sustava.
- › **Proces deinstitucionalizacije i transformacije sustava je proces višerazinskih promjena:** na razini sustava, na razini pojedinih odgojnih ustanova i na razini pojedinaca (djelatnika). Stoga je važno na razini sustava skrbi o djeci i mladima s problemima u ponašanju učinkovito i odgovorno upravljati ovim promjenama.

Stručni rad - na razini sustava (2)

- › Ustrajati na **promjeni paradigme i stava stručnjaka o „(ne)pogodnosti korisnika za pojedine ustanove“** što rezultira odbijanjem zahtjeva za smještaj i neujednačenom politikom i kriterijima za smještaj korisnika.
- › Razviti sustav intervencija koji je usklađen s potrebama djece, mladih i njihovih obitelji te kreirati intervencije tako da odgovaraju tim potrebama.
- › **Pitanje adekvatnosti može biti usmjereni samo na tretmansku ponudu ustanova**, nikako na obilježja korisnika koja se ni u kom slučaju ne smiju koristiti kao argument za odbijanje smještaja.
- › Smještaj korisnika treba biti rezultat **stručne i standardizirane procjene** i usklađenosti vrste odgojne ustanove i programa koje nudi s potrebama korisnika.
- › Stručne intervencije na razini sustava skrbi za djecu i mlade s problemima u ponašanju nužno moraju biti u skladu sa suvremenim teorijskim i stručnim konceptima, ali i obilježjima korisnika koja su dinamična i mijenjaju se.
- › U situaciji kada stručnjaci u praksi izvještavaju o sve **kompleksnijim potrebama djece i mladih nužno je da i ponuda intervencija bude sve šira i kompleksnija**, što znači da se i uvjeti i način (sadržaj, metode) stručnoj rada moraju jednako dinamično mijenjati kao i potrebe korisnika.

Stručni rad- na razini odgojnih ustanova

- › Osigurati stručni rad temeljem na **jasnim teorijskim uporištima i u skladu sa standardima kvalitete**, važećim zakonima, nacionalnim i međunarodnim konvencijama i smjernicama.
- › Programi stručnog rada trebaju biti jasno povezani s procjenom potreba djece i mladih te redovito praćeni i evaluirani.
- › Stručni rad u pojedinoj odgojnoj ustanovi treba biti osmišljen na razini plana za sve programe i intervencije u ustanovi te na razini individualnih planova za svakog pojedinog korisnika, odnosno potrebna je sveobuhvatnost planiranja.
- › Širi okvir stručnog rada čine i vrijednosti za koje se odgojna ustanova kao zajednica korisnika i djelatnika zalaže.
- › U svim segmentima stručnog rada jasno se trebaju primjenjivati etička načela rada s korisnicima (kao što su načelo normalizacije, usmjerenosti na pozitivno, načelo sudjelovanja, načelo transparentnosti, načelo ekonomičnosti i dr.), usmjerenost na razvoj tretmanskog odnosa i pozitivnog tretmanskog okruženja.

Dati prednost skrbi i tretmanu u manjim smještajnim jedinicama obiteljskog tipa

- › U razvoju novih usluga važno je dati **prednost skrbi i tretmanu u manjim smještajnim jedinicama obiteljskog tipa** te napustiti u što većoj mjeri paviljonski i „domski“ tip smještaja.
- › Život u jedinicama organiziranog stanovanja tretmanski je opravdaniji i stručno utemeljeniji, a djeca i mladi ga doživljavaju humanijim i više usmjerenim na njihove potrebe, kao i sami stručnjaci koji takav oblik rada i svoju ulogu prepoznaju značajno smislenijom i svrsishodnijom.
- › Veliki prostori, paviljonskog i „domskog“ tipa, osim što su nisu prirodno okruženje za život i ne omogućuju normalizaciju života korisnika (u smislu postizanja uvjeta sličnih životu u obitelji), predstavljaju značajno financijsko opterećenje te ustanove imaju znatnih tehničkih problema u održavanju istih (sanacija zgrada, krovova, grijanja, namještaja).

Djelatnici

› Na razini sustava skrbi, odnosno nadležnih ministarstava, ali i drugih relevantnih institucija (npr. fakulteta, ureda pravobranitelja):

- › Jasno i kontinuirano javno zagovarati i promovirati **važnost brige o djelatnicima odgojnih ustanova**;
- › Nužno je istaknuti pozitivne aspekte njihova rada i uvažiti izazovnost u i intenzitet rada s djecom i mladima s problemima u ponašanju u odgojnim ustanovama;
- › Briga o djelatnicima odgojnih ustanova (ali i o djelatnicima u drugim segmentima sustava skrbi) kontinuiran je zadatak i odgovornost nadređenih institucija i podrazumijeva **brigu o njihovim zakonskim pravima, mentalnom zdravlju i dobrobiti, sigurnosti te kontinuiranom stručnom usavršavanju**;
- › Osigurati i **dovoljan broj djelatnika** u odgojnim ustanovama s obzirom na broj usluga koje se provode, broj i specifičnu rizičnost korisnika.

- › Rad i vođenje odgojnih ustanova potrebno je temeljiti na **aktivnom osnaživanju i participaciji svih relevantnih dionika**
- › Ključna uloga ravnatelja, a zatim i voditelja pojedinih odjela i timova.
- › U svom radu ravnatelji trebaju biti usmjereni na jednakomjeran razvoj pojedinih jedinica/ odjela, posebno kada je riječ o ustanovama koje djeluju na više lokacija.
- › Važan aspekt rada u odgojnim ustanovama su i dobri međuljudski odnosi, uzajamna podrške i suradnja, kao i timski rad i duh.

Participacija korisnika

Na razini sustava skrb i o djeci i mladima s problemima u ponašanju važno je zagovarati i promicati vrijednost i načelo aktivne participacije korisnika

- › Svi postupci nadležnih ustanova trebali bi biti temeljeni na **participativnom pristupu** i radu s djecom i mladima te ih uvažavati kao iskustvene stručnjake i koristiti njihova životna iskustva i mladenački potencijal kako bi se unaprijedile usluge i intervencije.
- › Djelatnici u sustavu skrb i o djeci i mladima s problemima u ponašanju, od razine ministarstava do razine pojedinih djelatnika, izravnih provoditelja, trebali bi biti **senzibilizirani i educirani** za ostvarivanje participativnih prava djece i mlađih.
- › Kroz sustav intervencija potrebno je jačati glas djece i mlađih s problemima u ponašanju, korisnika odgojnih ustanova i na taj način utjecati kako na osobnu transformaciju kod mlađih, tako i na transformaciju sustava skrb i

Odgajne ustanove, kao zajednice u kojima žive djeca i mlađi, temeljni su okruženje u kojem se treba reflektirati načelo participativnosti u svim segmentima rada i kroz sve tretmanske odnose.

- › **Uvažavanje prava djece**, pa tako i participativnih prava, treba biti utkano u vizije i misije odgojnih ustanova te u svakodnevnoj postupanju u izravnom radu.
- › Djecu i mlađe, korisnike odgojnih ustanova, aktivno i svakodnevno treba informirati, konzultirati i dati im mogućnost sudjelovanja u donošenju odluka u različitim segmentima djelovanja odgojnih ustanova i pojedinačnog tijeka skrb i
- › Svi djelatnici odgojnih ustanova trebaju osnaživati djecu i mlađe da razumiju i ostvare svoja prava, da se njihov glas čuje i da aktivno i konstruktivno participiraju.
- › Pritom je važno osigurati korisnicima **stvarnu mogućnost utjecaja na život i rad u odgojnoj ustanovi, kao i na tijek skrb i**, kao i na adekvatne povratne informacije u vezi njihovih prijedloga.

Sutav(i) koji razumije(u) i brine(u)

unicef
za svako dijete

Potrebe i mogućnosti

- › Kad je jedino što imaš od alata čekić, onda ti sve počinje izgledati kao čavao
- › “Novo normalno” – kompleksne potrebe- kompleksne intervencije
- › Princip “I, I, I, I, I....”, a ne ILI/ILI
- › Temeljito promišljanje procesa DI- potrebno je osigurati intenzitet skrbi i specijalizaciju usluga (“nije još samo jedna kuća više”)
- › Razvijanje šire mreže intervencija temeljenih na potrebama djece i mladih
- › Princip mreže
- › Pitanje odgovornosti – birokratske vs profesionalne (Juul, Jensen, 2010)

HVALA

Hvala na pažnji!

Veselimo se zajedničkom radu i ISKORAK-u ☺!

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskoga
sistava, obitelji i socijalne politike

unicef
za svako dijete

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-reabilitacijski
fakultet